Boeken

Vrede is bedrieglijk begrip voor situatie sinds 1945

Er is na 1945, het officiële einde van de Tweede Wereldoorlog, nog niet één dag geweest waarop er niet werd geschoten, platgebrand, opgeblazen of gemoord. Minimaal 130 en waarschijnlijk zelfs meer dan 200 oorlogen, opstanden, burgeroorlogen en staatsgrepen kostten sindsdien minstens 35 miljoen levens, bijna vijf keer het aantal slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog.

Er zijn staatshoofden die (net als Hitler) aanspraak konden maken op de titel „bevriend staatshoofd", van wie later bekend werd dat ze niet alleen schuldig zijn aan massamoord, maar hun slachtoffers ook nog mee hebben opgegeten. Zoals de beruchte Idi Amin in Oeganda en „keizer", tevens „veldmaarschalk", Bokassa in Centraal-Afrika.

In 1964 werden op Cyprus Turkse baby's vermoord door hun hoofd tegen de muur te slaan op bevel van Nikos Sampson die later nog even — een week lang — president van Cyprus zou zijn. De „voetbaloorlog" tussen El Salvador en Honduras, in de zomer van 1969, kostte duizenden mensen het leven: één voorbeeld van een krankzinnig escalatieproces. Oorlog is er steeds, ook als er officieel vrede is.

Geen wonder dat een recente publikatie de titel draagt *Oorlog in Vrede (War in Peace)*. Vrede is een fictie. Dag in dag uit blijken er moordpartijen plaats te vinden. Veel daarvan blijft trouwens nog geheim; de geschiedschrijving is afhankelijk van de aanwezigheid van min of meer objectieve berichtgevers. Omdat die er lang niet altijd zijn, blijven heel wat moordpartijen buiten bereik van de nieuwsmedia.

Nog los daarvan staat dat het begrip „oorlog" meestal niet meer van toepassing is. In *War in Peace* wordt terecht al een onderscheid gemaakt tussen oorlog-tussen-staten, burgeroorlog, guerrillaoorlog en buitenlandse inmenging. De klassieke betekenis is oorlog-tussen-staten; maar die blijkt in een overzicht van 135 oorlogen na 1945 slechts 16 keer voor te komen (Korea 1952, India-China 1962, Maleisië-Indonesië 1963, India-Pakistan 1965, en China-Rusland 1969, Vietnam-Cambodja en China-Vietnam 1979; de Suezoorlog in 1956, de Ogaden-oorlog in 1977, in het Midden-Oosten de herhaalde oorlogen rond Israël en sinds 1979 de oorlog tussen Irak en Iran).

Dat er elke dag minstens drie formidabele oorlogen gaande zijn is de meeste mensen onbekend. Dat er elk jaar ongeveer twaalf oorlogen worden gevoerd waarbij minstens duizend doden vallen, blijft nagenoeg geheim. Af en toe wordt daarentegen een officiële woordvoerder in beeld gebracht die tevreden verklaart dat de „vrede" die wij na 1945 hebben gekend, te danken is aan het afschrikkingsevenwicht en vooral aan de dreiging met kernwapens. Het zijn uitspraken die gemakkelijk diepe indruk maken. Want in Europa is sinds 1945 geen „wereldoorlog" meer gevoerd, en dat geeft al snel het idee dat het dan ook wel overal vrede is geweest.

Het boek is zeer fraai uitgegeven en omvat — naast nog wat fotomateriaal — zeer veel verhelderende kaarten en tabellen. Niet alleen worden alle grotere „oorlogen" na 1945 beschreven, maar er zijn ook hoofdstukken gewijd aan het politieke terrorisme dat vooral na 1968 is opgekomen, aan de stadsguerrilla in Zuid-Amerika, aan de militaire krachtsverhoudingen en aan het fenomeen „onverklaarde oorlog". Voor wie nog steeds denkt dat na 1945 de vrede is uitgebroken, is dit verplichte literatuur.

HYLKE TROMP

„War in Peace. An Analysis of Warfare since 1945". Ingeleid door John Keegan. Uitg. Orbis, Londen. Prijs £ 9.95.

de volkskrant 13-04-1983

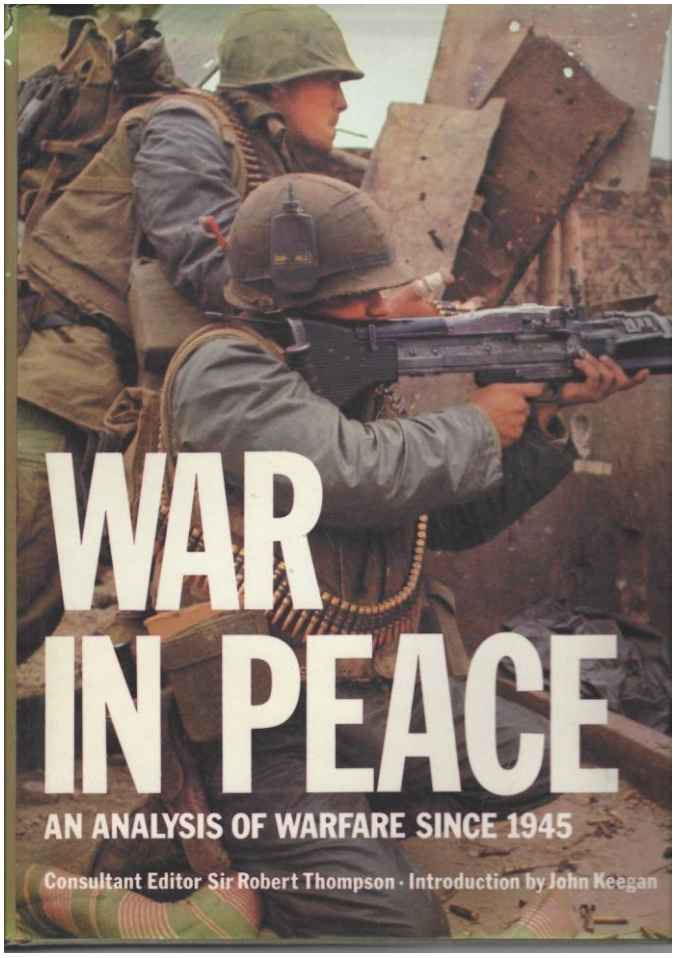

War in Peace An Analysis of Warfare Since 1945
Thompson Robert Sir (Consultant editor) Keegan John (Introduction)

ISBN 10: 0856133418 / ISBN 13: 9780856133411
Published by Orbis Publishing, London, England, 1981